

A Mura Program és a kivi

Előadás a Mura Konferencián

Cseresnyés Péter a Mura Nemzeti Program miniszteri biztosa, államtitkár, a térség országgyűlési képviselője szervezésében november 24.-én Nagykanizsán egész napos konferencia keretében bemutatásra került a térség fejlesztési koncepciója, a Mura Nemzeti Program. A konferenciát meghatározta Csepreghy Nándor miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség Parlamenti államtitkára előadása, több kormányzati tisztviselő jelenléte és előadása. A program válaszokat kínál a térség gondjaira, úgy mint a térség kistelepüléseiben a lakosság elöregedése, elvándorlása, az egyre több elhagyott zártkert, mezőgazdasági terület, az elaprózott birtokszerkezet, alapinfrastrukturális hiányok, a munkaerőhiány. Ezek közül az elhagyott zártkerti, szőlőhegyi területek rekultivációjára a térségben különösen alkalmasnak tűnik néhány hazánkban újnak tekinthető gyümölcsstermő nagyüzemi és kisparcellás termesztésbe vonása, hiszen itt nagyszerű területek találhatók meg erre a célra. Becsehelyen egy modell értékű, négy hektáros intenzív kiviültetvény működik, a termés országos áruházláncnak kerül értékesítésre. A konferencián mint ennek a hat éve működő ültetvénynek a tulajdonosa, üzemeltetője kaptam felkérést előadás tartására. A Program vonatkozó fejezetének írásában is részt vettem. Előadásomat kiegészítve kívánom az alábbiakban ismertetni.

Murafölde térsége eddig a turisztika fősodrából messze kimaradt terület, azonban iszonyú magas a főszezonban az átmenő forgalom. Sajnálatos a helyi kézműves hagyományok gyakorlásának elmaradása: régen több ezer hektár málna, alma, körte és gesztenye állt művelés alatt a térségben, ahol ebben a szektorban még meglévő szaktudás van. Az előbb említett gyümölcsstermesztési hagyományokra alapozva a Program egyik lába a mai piaci, termelési, népesedési viszonyoknak megfelelő, a területek rekultivációját elősegítő, a termesztési hagyományokhoz igazodó gyümölcsök, gyógynövények népszerűsítése. Bármennyire hihetetlennek tűnik, komoly, gazdasági valóság is lehet a kivitermesztés a térségben. Ezen a környéken az éghajlat, a talaj alkalmas a kivi számára, hangsúlyozottan a szőlőhegyek, dombhátak adottak erre, mivel itt sem ajánlható bármely fekvésbe a telepítés. Sok tíz hektár erre alkalmas terület lehet a szűkebb régióban, alapos mikrometeorológiai elemzést végeztem a megvalósíthatóság tekintetében. Elsősorban nem a növénytermesztéssel, agrotechnikával kapcsolatos ismeretekre helyeztem a hangsúlyt, hanem üzletileg próbáltam a hallgatósággal megszerettetni ezt a jövedelmező gyümölcskultúrát. Az előadásban felhívtam a közönség figyelmét arra, hogy 6 évvel ezelőtt az ültetvényünk üzleti tervét 170 forintos kilónkénti értékesítési árral terveztük, idén fajtától függően 297 és 490 forintért értékesítettük a kivit és az érdeklődés egyre fokozottabb, ennek akár a százszorosát is el tudtuk volna adni. Számításaink szerint a jelenlegi hazai import kivi fogyasztást 200 hektár telepítésével ki lehetne váltani, azonban a szomszédos országok tekintetében az export is komoly lehetőség lehet, mivel termesztés a környékben sehol nincsen, bár

kapcsolatban állunk magyar nemzetiségű szerbiai termelővel, aki már meglévő fél hektáros telepítését tervezi bővíteni, mert ott is irdatlan keresleti piac van.

-A kivi (ahogyan már a referenciaként értelmezhető ültetvény sikere is mutatja), a térségben megfelelő termőhelyen bizonyítottan termelhető mind nagyüzemi árutermő, mind pedig háztáji volumenben is.

-Gazdaságilag is alátámasztható a kivitermesztés létjogosultsága, a referenciaültetvény már a második komoly üzleti évet zárja, óriási keresleti igény mutatkozik a termékre. Terméshozama intenzív ültetvényben 25-30 tonna/hektár, egy tőke 40-50 kilogrammot terem, viszont a térségben több kiterjesztett lugasként funkcionáló szoliter példány is megtalálható 100 kilogramm feletti éves terméshozammal. A növény hosszú élettartamú, 50 év körüli, 25-30 évig gazdaságos is. Háztáji méretekben néhány tő elláthatja a családot, 15-20 tő gondozása esetén kiegészítő jövedelmet biztosíthat, hasonló konstrukcióban ennek a „málnázás” időszakában komoly hagyományai voltak.

-A beruházás már a hetedik évben megtérül, a beruházás költségeiről és a megtérülésről részletesebben a kerteszportal.hu-n megjelent cikkben készítettem elemzést. Mai áron ez valószínűleg többre kerülne, de az értékesítési ár is magasabb, a tendencia szerint egyre nyílik az olló. A számítás során azt feltételeztem, hogy meglévő termelő akar átállni, a szükséges géppark és infrastruktúra adott. Azonban éppen a dombhátakra jellemző klímaigény okán a legtöbbször számolni kell a területvásárlás költségeivel. A megvalósításnál a tamberendezés a legnagyobb tétel, erre többféle konstrukció létezik, a kész import támrendszer és a helyben, akácoszlopokkal operáló megoldás között négyszeres árkülönbség is lehet, valamint a jégfaló telepítését mérlegelve a reménybeli vállalkozónak vizsgálnia kell, hogy a jövőre kiépülő országos jégkár-elhárító rendszer biztosan sokat számít, valamint azt is, hogy a támogatás nélküli jégfaló költsége arányban áll-e a várható jégkárral.

-A kivi alkalmas a szőlőhegyek rekultivációjára, hiszen a térség speciális éghajlati adottságai okán elsősorban a dombhátakon természetből biztonságosan.

-Nemzetgazdasági léptékben kiemelendő szempont a külkereskedelmi mérleg javítása a konferencián Csepreghy Nándor miniszterhelyettes előadásához kapcsolódva. Ez hazai foglalkoztatást jelent, egységnyi területről nagyobb értéktöbbletet lehet kitermelni.

-Ellátásbiztonság, hiszen az értékesítési lánc folyamatos kapcsolatban lehet a hazai termelővel. A kereskedőnek is érdeke az árubiztonság, mi két éve kapcsolatban állunk a beszállítóval, ismerik a várható mennyiséget és minőséget, tudnak előre tervezni. Egyéb fontos előnye a termesztésnek, hogy a kisebb szállítási távolságból adódó árkülönbséget a magyar termelő realizálhatja. Sokan kérdezték, hogyhogya rendelkezem ilyen ismeretanyaggal, ezt miért osztom meg a nagyközönséggel. Céлом, hogy a kivi termesztése meghonosodjon, felfusson, mivel üzleti érdekünk is, hogy több ültetvény

létesüljön, mert akkor javul az ellátásbiztonság, a kereskedőnek is jó és mi is sokkal jobb értékesítési pozícióban leszünk.

-A hazai termék iránti megnövekedett igény. A mi gyümölcsünk sokszoros érzékszervi és objektív mérési mutatók szerint is sokkal finomabb, jobb beltartalmi értékkel rendelkezik a hozzánk jellemzően szállított import kivinél.

-Környezetkímélés a termesztés során. A kivi jelenleg Magyarországon nem igényel kémiai növényvédelmet. Az idei értékesítési szezonban a felvásárlónk akkreditált laborban 200 féle növényvédőszerre vizsgáltatta be az általunk termelt kivit, a vizsgálat semmilyen szermaradványt nem mutatott ki, mivel nem is használtunk a művelés során semmilyen növényvédőszert.

Nem szabad tehát félni az újtól, Új-Zéland példáját nem csak az előadásom során hangsúlyoztam, hanem korábban a szüreti sajtótájékoztatón is: 100 évvel ezelőtt még ott sem ismerték ezt a Kínából származó gyümölcsöt, idén pedig a jó kivitermés járult hozzá az ország vártnál jobb külkereskedelmi mérlegéhez. Sokáig ők voltak a világ legnagyobb exportőrei, ebben a kilencvenes években Olaszország előzte meg őket, mindezt úgy, hogy az első ültetvények ott a hetvenes évek végén létesültek.

Ültetvényemben nem csak a kivi nagyüzemi termesztésével foglalkozom, hanem többek között fűgéből mintegy 200 világfajta áll kísérleti tesztelés alatt, itt azt vizsgálom, hogy az egyébként sérülékeny, nehezen szállítható idénygyümölcsnél melyek azok a fajták, amelyek hosszabb ideig pultok tarthatók, termesztésre alkalmasak a helyi éghajlati viszonyok között. A tapasztalatok szerint a térség szőlőhegyein kiválóan termesztendő a Diospyros kaki nevű, magyarul datolyaszilvaként, hurma, vagy káki néven is ismert gyümölcs. Ebből 38 fajtával rendelkezem, valamint egy kisebb ültetvényel. A fajták megfigyelési szempontjainál itt is a gyümölcs termesztési, értékesítési problémáira keresek megoldást: a legtöbb kereskedelmi fajta szüreti érettségben nagy mennyiségben tartalmaz csersavat, ezért csak széndioxidos vagy etanolgőzös légterű kamrában történő kezelés után fogyasztható, vagy spontán módon utóérik, ekkor viszont puhasága miatt már nem hozható kereskedelmi forgalomba. Vannak csersavat nem tartalmazó fajták is elsősorban japán, illetve koreai nemesítésből, ezek többsége azonban később fordul termőre és a hozam is lényegesen kisebb, cél tehát egy nagyobb hozamú, megfelelő minőségű, csersavmentes kereskedelmi fajta kiválasztása, amely megfelel ökológiai körülményeinknek. Ezen két fenti gyümölcsstermő a kivinél is korlátozottabb klímafeltételek mellett termelhető, a muraföldi dombhátak közül azonban nagyon körütekintő termőhelyválasztással jónéhány alkalmas terület lehet biztonságos termesztésükhöz.

Miklós Ákos Márton